

GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC LÃNH ĐẠO CÔNG ĐOÀN CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

 DƯƠNG VĂN SAO*

Ngày nhận: 12/4/2020

Ngày phân biện: 22/4/2020

Ngày duyệt đăng: 20/5/2020

Tóm tắt: Đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn (CĐ) của Đảng Cộng sản Việt Nam là tất yếu khách quan và yêu cầu cấp bách. Tinh thần chủ đạo trong đổi mới phương thức lãnh đạo CĐ của Đảng là lãnh đạo bằng phương thức dân chủ, để thực hiện dân chủ, lãnh đạo bằng sức mạnh của tổ chức và chất lượng cán bộ, đảng viên, bằng tạo điều kiện, thúc đẩy hoạt động CĐ và tăng cường kiểm tra, giám sát, nêu cao vai trò tiên phong, gương mẫu, nêu gương của cán bộ, đảng viên; bằng sự đoàn kết hợp tác, phối hợp và hỗ trợ của tổ chức Đảng các cấp đối với CĐ cùng cấp; bằng việc chú trọng tổng kết thực tiễn, phát hiện kịp thời các tình huống, để xử lý, giải quyết kịp thời những bất cập và để áp dụng những kinh nghiệm quý, để phong trào CĐ phát triển.

Để đổi mới phương thức lãnh đạo đạt được kết quả tốt, tác giả đề xuất ba giải pháp cơ bản sau: Trước tiên Đảng Cộng sản Việt Nam phải không ngừng xây dựng và chỉnh đốn về tổ chức, đội ngũ cán bộ, đảng viên; Hai là, tăng cường công tác xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên; Ba là, chú trọng kiểm tra tư cách đảng viên.

Từ khóa: Phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng; Đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng.

SOLUTION TO THE RENOVATION OF THE UNION LEADERSHIP METHOD OF THE COMMUNIST PARTY OF VIETNAM IN THE NEW PERIOD

Abstract: Innovating the way of unionizing leadership of the Communist Party of Vietnam is Objective necessities and urgent requirements. The leading spirit in reforming/ Innovating the Party's union leadership method is to lead democratically, to perform democracy, to lead by the strength of the organization and the quality of officials and party members, by facilitating/ by giving chances, promoting trade union activities and enhancing inspection and supervision, upholding the pioneering role, exemplary of officials and party members; by the solidarity, cooperation, and support of Party organizations at all levels for the same level trade unions ; by focusing on practical summary, timely detection situations, to promptly handle (solve) and timely solve the inadequacies and to apply valuable experiences, for the union movement developing.

To innovate the leadership method achieves good results, the author proposes (suggests) three basic solutions: Firstly, the Communist Party of Vietnam must constantly build and regulate about organization, staffs and members; Secondly, enhancing the building of staffs and party members; Thirdly, focusing on checking the party member's quality,

Keywords: The union leadership method of the Party; Innovating the ways of leading the Trade Union of the Party.

Nói về lãnh đạo, các văn kiện, sách báo thường đề cập đến khái niệm “*sự lãnh đạo*”, “*phương pháp lãnh đạo*”, đó là những khái niệm thực tế được dùng khá nhiều và có tính chất gần nhau; trong bài viết này tác giả đề cập đến “*phương thức lãnh đạo*” của Đảng.

Khi đề cập đến phương thức lãnh đạo của Đảng, Bác Hồ, Người cộng sản đầu tiên của nước ta, nêu ra tư tưởng về phương thức lãnh đạo của Đảng, trong các khái niệm “*cách tổ chức*”, “*sách lược của Đảng*”, “*cách lãnh đạo*”, “*lối làm việc*”. Năm 1927, trong tác phẩm *Đường cách mệnh*, Người đã nói đến “*phương*

thức, phương pháp” làm cách mạng để giải phóng dân tộc và khi bàn về phương thức lãnh đạo các đoàn thể quần chúng và các giới. Người chỉ ra “*cách tổ chức và lãnh đạo*” Công đoàn lúc đó là: “*cách tổ chức*” Công hội.

Theo *Đại từ điển Tiếng Việt*, NXB Văn hóa thông tin, năm 1999, định nghĩa “*phương thức*” là “*phương pháp và hình thức tiến hành*”. Như vậy theo định nghĩa trong từ điển, chữ “*thức*” được hiểu là “*hình thức*” làm cho từ “*phương thức*” có nội dung rộng hơn.

* Trường Đại học Công Đoàn

Cũng theo từ điển tiếng Việt lãnh đạo là đề ra chủ trương, đường lối và tổ chức động viên thực hiện.

Từ khái niệm phương thức và khái niệm lãnh đạo, ta có thể đưa ra khái niệm phương thức lãnh đạo là phương pháp và hình thức đề ra đường lối, chủ trương và tổ chức động viên thực hiện đường lối chủ trương.

Nghiên cứu phương thức lãnh đạo của Đảng, cho thấy nội dung lãnh đạo, bộ máy tổ chức và phương thức lãnh đạo của Đảng, hợp thành hoạt động lãnh đạo của Đảng. Trong hoạt động lãnh đạo, thì nội dung lãnh đạo là quan trọng nhất, nó thể hiện tập trung ở đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng. Nội dung lãnh đạo quy định tổ chức bộ máy và phương thức lãnh đạo của Đảng.

Mặc dù phương thức lãnh đạo của Đảng phụ thuộc vào nội dung và bộ máy lãnh đạo, nhưng phương thức lãnh đạo có vai trò độc lập tương đối và ngày càng quan trọng, trong hoạt động lãnh đạo của Đảng, nó ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu lực, hiệu quả lãnh đạo của Đảng. Chỉ có phương thức lãnh đạo đúng đắn, thì nội dung lãnh đạo mới được thực hiện một cách đầy đủ và ngày càng hoàn chỉnh.

Nhận thức đúng đắn, đầy đủ vai trò của phương thức lãnh đạo và mối quan hệ biện chứng giữa nội dung lãnh đạo, bộ máy tổ chức và phương thức lãnh đạo, nên trong suốt chặng đường cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm sử dụng đa dạng, linh hoạt, sáng tạo các phương thức lãnh đạo, như: đề ra chủ trương, đường lối, nghị quyết; tuyên truyền vận động thực hiện chủ trương, đường lối, nghị quyết; kiểm tra đánh giá thực hiện chủ trương, đường lối, nghị quyết; xây dựng tổ chức Đảng trong sạch vững mạnh, vận động đảng viên tiến phong, gương mẫu trong các lĩnh vực... Đồng thời, đã đặc biệt chú trọng đến giải quyết mối quan hệ biện chứng giữa nội dung lãnh đạo với bộ máy tổ chức và phương thức lãnh đạo, để nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

Ngày nay trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế, đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước và phát triển kinh tế tri thức, Công đoàn Việt Nam, tổ chức quần chúng rộng lớn nhất của giai cấp công nhân và người lao động, cầu nối liên giữa Đảng Cộng sản Việt Nam với quần chúng công nhân, lao động, cơ sở chính trị xã hội của Đảng, Nhà

nước. Trong quan hệ lao động, Công đoàn là đại diện hợp pháp cho người lao động, là cơ sở đảm bảo cho quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ, để thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội.

Công đoàn Việt Nam ngày càng có vai trò quan trọng trong lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội. Vì vậy, đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng Cộng sản Việt Nam là một tất yếu khách quan, là điều kiện quan trọng để đảm bảo cho Công đoàn Việt Nam phát huy vai trò và thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mình, để công đoàn hoạt động theo đúng đường lối chính trị của Đảng, phù hợp với quy luật phát triển của xã hội, nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu chính trị: “xây dựng đất nước dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Thực tiễn lịch sử cho thấy, giai cấp công nhân, công đoàn mà yếu kém là tổn thương ngay tới sức sống của Đảng, là thách thức ngay vào cơ sở xã hội quan trọng bậc nhất của Đảng, Nhà nước và chế độ.

Đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng Cộng sản Việt Nam, trước tiên phải là sự khắc phục phương thức lãnh đạo tập trung quan liêu, mang nặng tính hành chính, mệnh lệnh, chuyển sang phương thức lãnh đạo tập trung dân chủ, lãnh đạo bằng đề ra đường lối chủ trương, vận động, thuyết phục thực hiện đường lối, chủ trương, bằng giáo dục, tuyên truyền, hướng dẫn và kiểm tra thực hiện đường lối, chủ trương.

Trong đổi mới phương thức lãnh đạo, mấu chốt của vấn đề là công tác tổ chức và cán bộ, là kiểm tra cán bộ thực hiện phương thức lãnh đạo của Đảng, là sự gương mẫu của cán bộ, đảng viên và sự nêu gương, thuyết phục quần chúng bằng “*văn hóa chính trị*” mà hạt nhân là “*văn hóa Đảng cầm quyền*”, Đảng phải dựa vào công đoàn để làm công tác tư tưởng, tuyên truyền, vận động CNVCLĐ thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng và thực hiện công tác dân vận theo tư tưởng, phương pháp, phong cách Hồ Chí Minh.

Tinh thần chủ đạo trong đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng Cộng sản Việt Nam là lãnh đạo bằng phương thức dân chủ, để thực hiện dân chủ, lãnh đạo bằng sức mạnh của tổ chức và chất lượng cán bộ, đảng viên, bằng tạo điều kiện, thúc đẩy hoạt động công đoàn và tăng cường kiểm tra, giám sát, nêu cao vai trò tiên phong, gương

mẫu, nêu gương của cán bộ, đảng viên; bằng sự đoàn kết hợp tác, phối hợp và hỗ trợ của tổ chức Đảng các cấp đối với tổ chức công đoàn cùng cấp; bằng việc chú trọng tổng kết thực tiễn, phát hiện kịp thời các tình huống, để xử lý, giải quyết kịp thời những bất cập và để áp dụng, vận dụng kinh nghiệm quý của các điển hình tiên tiến, nhằm không ngừng thúc đẩy, hỗ trợ, tạo điều kiện để phong trào công đoàn phát triển.

Trong đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng cần phải chú ý những vấn đề có tính nguyên tắc sau: đường lối, chủ trương của Đảng, quy định phương thức lãnh đạo của Đảng, phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn phải thống nhất với đường lối chính trị của Đảng; nội dung lãnh đạo của Đảng là yếu tố đảm bảo thực hiện đường lối chính trị do Đảng đề ra.

Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng cần tiến hành cùng với việc xây dựng, kiện toàn tổ chức bộ máy của Đảng và cả hệ thống chính trị. Đảng phải thường xuyên nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, rút ra các bài học kinh nghiệm, để có cơ sở đổi mới và hoàn thiện nội dung, phương thức lãnh đạo công đoàn, cho phù hợp với từng giai đoạn lịch sử.

Đổi mới phương thức lãnh đạo Công đoàn của Đảng Cộng sản Việt Nam phải là một bộ phận quan trọng, trong đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng nói chung và phải được tiến hành đồng thời với việc đổi mới hệ thống chính trị, đổi mới phát triển kinh tế, chính trị, xã hội, tư tưởng - văn hóa. Đồng thời phải nhằm xây dựng tổ chức công đoàn vững mạnh, góp phần xây dựng hệ thống chính trị của dân, do dân, vì dân, trong sạch, vững mạnh, để Đảng, tổ chức công đoàn thực hiện thắng lợi sứ mệnh lịch sử vẻ vang của giai cấp công nhân.

Để đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam đối với hệ thống chính trị nói chung, đối với Công đoàn Việt Nam nói riêng có hiệu quả, đòi hỏi:

Trước tiên, Đảng Cộng sản Việt Nam phải không ngừng xây dựng và chỉnh đốn về tổ chức, đội ngũ cán bộ, đảng viên để Đảng trong sạch vững mạnh, thực sự là đội tiên phong, lãnh tụ chính trị, bộ tham mưu của giai cấp công nhân và của cả dân tộc. Đảng phải chủ động đổi mới phương pháp, phong cách lãnh đạo cho phù hợp với yêu cầu dân chủ, pháp quyền, phải thượng tôn luật pháp, hoạt động của

Đảng phải phù hợp với pháp luật, trong khuôn khổ của pháp luật.

Đảng Cộng sản Việt Nam với tư cách là chủ thể lãnh đạo xã hội, lãnh đạo Nhà nước và dẫn dắt cả dân tộc phát triển, Đảng phải có sự phát triển vượt bậc về năng lực, trí tuệ, biểu hiện ở trình độ và tư duy lý luận khoa học, cùng với một bản lĩnh chính trị cao. Đây chính là tiềm lực tư tưởng, lý luận chính trị của Đảng, để Đảng kết tinh được sức mạnh của giai cấp công nhân với sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại, nhằm lãnh đạo đất nước không ngừng phát triển.

Do vậy Đảng Cộng sản Việt Nam cần có giải pháp để tập hợp trí tuệ của toàn Đảng, toàn dân, đẩy mạnh công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, để lý luận của Đảng thực sự sắc bén, giúp cho Đảng không những vững vàng trước những diễn biến phức tạp của tình hình trong nước, khu vực và thế giới, mà còn để hoàn thiện đường lối, chủ trương, chính sách của mình. Đồng thời để Đảng có vũ khí sắc bén, đấu tranh làm thất bại những tư tưởng sai trái, những âm mưu “*diễn biến hòa bình*” của các thế lực thù địch. Góp phần tăng cường sự thống nhất, giữa tư tưởng và hành động trong Đảng, tạo cơ sở khoa học cho Đảng có những quyết sách lãnh đạo, quản lý đúng đắn, sáng tạo. Đây là cái gốc đảm bảo cho sự lãnh đạo Công đoàn của Đảng thành công.

Hai là, vấn đề có ý nghĩa hết sức quan trọng, quyết định trực tiếp đến hiệu quả, hiệu lực lãnh đạo Công đoàn của Đảng, là đội ngũ cán bộ của Đảng. Do vậy Đảng phải tăng cường hơn nữa và đổi mới mạnh mẽ công tác cán bộ, phải quyết tâm xây dựng cho được đội ngũ cán bộ, đảng viên từ Trung ương, đến tận cơ sở, vững vàng về chính trị, gương mẫu về đạo đức, trong sạch về lối sống, có trí tuệ, kiến thức và năng lực hoạt động, luôn trung thành với sự nghiệp cách mạng của giai cấp công nhân và của dân tộc. Đây thực sự là nhiệm vụ hết sức nặng nề, đòi hỏi Đảng phải thường xuyên phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị, chuyên môn và năng lực hoạt động thực tiễn, bồi dưỡng, rèn luyện phẩm chất, đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên.

Tổ chức Đảng các cấp, phải nghiêm túc thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng. Đặc biệt Đảng phải thực hiện nghiêm chế độ phê bình, tự phê bình và có hình thức tổ chức, có cơ chế thích

hợp cho quần chúng, các cơ quan, đoàn thể, nhất là tổ chức công đoàn, tham gia góp ý kiến, phê bình cán bộ đảng viên, nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên thực sự của dân, gần dân, vì dân.

Cần tập trung các nguồn lực nghiên cứu hoàn thiện hệ thống tổ chức Đảng, theo hướng gọn, tinh, hiệu lực, hiệu quả. Quan tâm hơn nữa đến phát triển đảng viên, xây dựng tổ chức Đảng khu vực kinh tế ngoài Nhà nước. Chỉ đạo phát huy mạnh mẽ dân chủ trong các cấp ủy, trong thảo luận các nghị quyết, quyết định để các nghị quyết, quyết định của cấp ủy Đảng, thực sự là sản phẩm trí tuệ của tập thể đảng viên, của cấp ủy. Đồng thời Đảng Cộng sản Việt Nam cần có cơ chế chủ động, tạo điều kiện để nhân dân nói chung, công đoàn Việt Nam, công nhân, viên chức, lao động nói riêng tham gia tích cực vào công tác xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị và tổ chức.

Làm cho toàn dân nói chung, Công đoàn các cấp nói riêng nhận thức rõ: tham gia xây dựng Đảng là một trong những nhiệm vụ quan trọng, là nghĩa vụ và trách nhiệm của mỗi đoàn viên công đoàn. Trung ương cần chỉ đạo của các cấp ủy trong hệ thống tổ chức công đoàn, xây dựng quy chế và tổ chức thực hiện nghiêm quy chế, về quan hệ lãnh đạo giữa các cấp ủy Đảng với tổ chức công đoàn.

Cần có cơ chế định kỳ làm việc với Công đoàn, nghe Công đoàn báo cáo tình hình công nhân, viên chức, lao động, những tâm tư, nguyện vọng, cũng như những kiến nghị của công nhân, viên chức, lao động và của Công đoàn đối với Đảng. Quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các cấp ủy, kiên quyết khắc phục lề lối làm việc quan liêu, phi thực tế, xa rời quần chúng. Cần có quy định cán bộ của Đảng hàng tháng, quý phải dành một số thời gian nhất định để đi nghiên cứu, khảo sát thực tế, quan tâm đến sơ kết, tổng kết thực tiễn, để nói đi đôi với làm.

Ba là, chỉ đạo các cấp ủy chú trọng kiểm tra tư cách đảng viên, nhằm phát hiện kịp thời các mặt tiêu cực, vi phạm pháp luật hoặc vi phạm Điều lệ, nghị quyết của Đảng, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên và tổ chức Đảng trong sạch, vững mạnh và để thông qua công tác kiểm tra tổng kết thực tiễn, sửa chữa, bổ sung, hoàn thiện nghị quyết, chủ trương, đường lối của Đảng. Đặc biệt, Đảng cần lãnh đạo tận dụng triệt để các loại hình thông tin, trước hết là những phương tiện thông tin đại chúng,

làm cho thông tin của Đảng, đến với công nhân, viên chức, lao động một cách chính xác, kịp thời, để mọi công nhân, viên chức, lao động biết, hiểu, tin và tự giác thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách, trước tiên là đường lối, chủ trương của Đảng về công nhân, Công đoàn.

Những vấn đề Đảng cần lấy ý kiến đóng góp của nhân dân nói chung của công nhân, viên chức, lao động và Công đoàn nói riêng, Đảng phải xây dựng không khí thực sự dân chủ, cởi mở, làm cho công nhân, viên chức, lao động, đoàn viên công đoàn nói thẳng, nói thật, vì mục đích xây dựng Đảng, xây dựng xã hội, tạo không khí lành mạnh trong xã hội.

Mặt khác cần chú trọng tuyển chọn, xây dựng đội ngũ cán bộ trong lĩnh vực tiếp nhận, xử lý thông tin giỏi về chuyên môn, trung thực, khách quan, để tiếp nhận, xử lý tốt, kịp thời những ý kiến đóng góp cho Đảng của nhân dân nói chung, của công nhân, viên chức, lao động và công đoàn nói riêng. Trung ương Đảng cần chỉ đạo các cấp ủy đảng định kỳ kiểm tra Công đoàn, triển khai thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, các chỉ thị, nghị quyết, để tăng cường và đổi mới phương thức sự lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn, đồng thời để nắm được những hạn chế, yếu kém trong phong trào công nhân, công đoàn. Trên cơ sở đó, để có những quyết sách lãnh đạo, tạo điều kiện để Công đoàn phát huy tính chủ động, sáng tạo trong tổ chức hoạt động. □

Tài liệu tham khảo

1. Ban dân vận trung ương (2000), *Một số văn kiện của Đảng về công tác dân vận (1976 - 2000)*, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội X Đảng Cộng sản Việt Nam*, NXB. Sự thật, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội XI Đảng Cộng sản Việt Nam*, NXB. Sự thật, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội XII Đảng Cộng sản Việt Nam*, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
5. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, tập 2, NXB. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
7. Trần Đình Nghiêm (chủ biên), Phạm Hữu Tiến, Nguyễn Thế Thắng (2002), *Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng*, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
8. PGS. TS. Nguyễn Phú Trọng (2001), *Tim hiểu sự lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn*, NXB. Lao động, Hà Nội.
9. V.I. Lênin (1997), *Toàn tập*, tập 41, NXB. Tiến bộ, Mátxcơva.
10. Viện Xây dựng Đảng - Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (1999), *Xây dựng Đảng*, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.